

SLEDLJIVOST

Točni podatki so ključni za učinkovito sledljivost

Podatki so lahko za marsikatero podjetje bistvena konkurenčna prednost. Pri tem pa je pomembno, kako z njimi upravljamo in kako kakovostni so podatki, ki so na voljo.

Barbara Perko, Nina Šprohar

Podatki so ključni za gospodarstvo. Z njihovo smotno uporabo lahko podjetja pridobijo informacije, ki so podlaga za sprejemanje odločitev, uvajanje sprememb itd. **Marko Štefančič, direktor za Gartner Slovenija in Centralna Azija**, je v intervjuju za Glas gospodarstva poudaril, da je »ključni poudarek podatkov in analitike danes na ustvarjanju večje dodane vrednosti in povečanju konkurenčne prednosti z boljšim sprejemanjem poslovnih odločitev.« Dva ključna dejavnika uspešne izrabe podatkov v organizaciji sta programi podatkovne pismenosti in spodbujanje odločanja, ki temelji na podatkih, je pokazala Gartnerjeva raziskava med direktorji podatkovnih področij. »Postopki in modeli sprejemanja odločitev so v organizaciji most med zmogljivostmi podatkovne inteligence in njenim dejanskim vplivom na uspešnost poslovanja. Ta vpliv je lahko tako velik, da podatkovna analitika za nekatere organizacije predstavlja celo njeno bistveno konkurenčno prednost.«

V mednarodnem prostoru so zmagovalci običajno tisti, ki »za uspeh svojega poslovanja uporabljajo več podatkov, v hitrejših časovnih intervalih in z inovativnimi rešitvami, ki temeljijo na podlagi inteligentne rabe podatkov,« pravi **Jure Jeraj iz podjetja Result**, ki je hkrati tudi predsednik Sekcije za umetno inteligenco

in podatkovno znanosti pri Združenju za informatiko. Inteligentna uporaba podatkov prinaša podjetjem ogromno koristi. Prehod na podatkovno ekonomijo pa prinaša nujno sodelovanje različnih sistemov med seboj.

Potrebna je standardizacija podatkovnih sistemov

»Podjetja se pri sledljivosti podatkov pogosto ne zavedajo, kako pomembna je njihova kakovost. Točni podatki so ključni za učinkovito sledljivost. Pomembno težavo predstavlja po tej plati dejstvo, da podjetja ne vlagajo dovolj v standardizacijo podatkovnih sistemov. To vodi do neučinkovite izmenjave informacij med različnimi deležniki v preskrbovalni verigi, kar lahko povzroča napake, zamude in povečuje stroške,« poudarja **Karmen Balantič iz GS1 Slovenija**. »Brez enotnih standardov za identifikacijo in izmenjavo podatkov je težko doseči zanesljivo sledljivost, kar vpliva na sposobnost podjetij, da se odzivajo na regulativne zahteve in trajnostne cilje.«

Inteligentna uporaba podatkov prinaša podjetjem ogromno koristi.

Balantič poudarja, da se podjetja pogosto ne zavedajo vrednosti preglednosti, ki jo sledljivost podatkov prinaša. To namreč povečuje zaupanje v preskrbovalni

verigi in vodi do boljših odnosov z dobavitelji in strankami. »Potrebno se je zavedati, da sledljivost podatkov ni le zakonodajna zahteva, ampak lahko predstavlja pomembno konkurenčno prednost v smislu boljše učinkovitosti procesov in trajnostne naravnosti. Izkušnje kažejo, da podjetja, ki vlagajo v učinkovite sisteme sledljivosti podatkov, dosežejo boljšo skladnost z zakonodajo, zmanjšajo tveganja ter izboljšajo trajnostne in poslovne rezultate,« pravi.

Podatki pomembni tudi pri oblikovanju pametnih mest

Hitre spremembe, tehnološke posodobitve, spremenjeno vedenje potrošnikov in nepredvidljive zunanje motnje še dodatno vplivajo na to, da je nujno vlaganje v digitalna orodja in informacijsko infrastrukturo. »Mesta lahko učinkoviteje zagotavljajo komunalne storitve zahvaljujoč digitalnim orodjem, ki tudi posameznikom olajšajo dostop in uporabo storitev. V sodelovanju z deležniki se bodo ustvarjala in izboljševala nova in aktualna digitalna orodja. Ključna bo izdelava Urbane digitalne platforme (UDP), ki bo omogočala zbiranje in analizo kakovostnih podatkov za spremljanje mestnih procesov ter ponujala digitalna orodja za še bolj trajnostno upravljanje mestnih storitev,« pravi jo v **Službi za digitalizacijo MU MOL**.

»Rešitve bodo temeljile na stvarnih problemih, s katerimi se soočajo ljudje, in na principu življenjskih situacij. UDP bo omogočal povezljivost na storitveni in podatkovni ravni tako znotraj mestnih storitev kot med mesti, z državo in tudi z evropskim prostorom. UDP bo osrednja komunikacijska točka in bo uporabnikom dostopna prek spletne in mobilne aplikacije.«

Podjetja ne vlagajo dovolj v standardizacijo podatkovnih sistemov, kar vodi do neučinkovite izmenjave informacij med različnimi deležniki v preskrbovalni verigi. Posledica tega so napake, zamude in večji stroški.

Postopoma bodo zgradili tudi digitalni dvojček Ljubljane, ki bo vseboval modele grajenega okolja, uličnega omrežja, zelenic in drugih mestnih elementov.

»Modeli bodo omogočali simulacijo urbane mobilnosti, pretoka zraka, onesnaženosti ipd., na tej podlagi pa bolj informirano odločanje ter hitrejša in natančnejša informacije. S sodobnimi vizualnimi predstavitvami (npr. obogatena resničnost) bo digitalni dvojček omogočal razumnejše upravljanje mesta ter lažje, učinkovitejše in boljše sodelovanje z meščankami in meščani,« opišejo prednosti digitalnega dvojčka.

Upravljanje s podatki čedalje bolj zahtevno

»Upravljanje s podatki v mestu postaja zaradi digitalizacije in vse večjega števila avtomatiziranih procesov vse bolj zahtevno. V MOL bomo k upravljanju podatkov pristopili odgovorno in celovito ter sledili najnovejšim tehnološkim možnostim in smernicam sodobnega upravljanja podatkov. Ljubljana bo pri vzpostavitvi Urbane digitalne platforme sledila konceptu porazdeljenega ali razpršenega skrbništva podatkov (angl. data mesh) in bo podatke obdelovala glede na strokovna področja in domene, kjer nastajajo. Te podatkovne domene se bodo delile (souporabljale) z drugimi

uporabniki podatkov po principu podatkovnega omrežja,« povedo o UDP.

Zaradi raznolikega področja delovanja se starejše rešitve, kot je centralizirano upravljanje podatkov, v vse več mestih izkazujejo kot neustrezne. »Ljubljana bo vzpostavila centralno koordiniran, a decentraliziran sistem upravljanja podatkov. Na ta način bo Ljubljana zagotovila strokovno delo s podatki na posameznih področjih (transformacije in analize). Predvideno je, da bodo podatki odprti za prebivalce in obiskovalce, pa tudi za podjetja ter izobraževalne in druge organizacije. Z namenom boljše obveščenosti in spodbujanja podatkovne ekonomije bo pripravljen akcijski načrt odpiranja podatkov, za posebej pomembne podatke pa bomo pripravili tudi vizualne prikaze in možnost naročanja na obvestila,« napovedujejo v Službi za digitalizacijo MU MOL. »Namen izdelave akcijskega načrta je pripraviti ustrezne korake za odpiranje (popis, opisi metapodatkov, izbor in določitev prioritet) za vse zbirke podatkov, ki jih vodimo na MOL. Na podlagi akcijskega načrta bomo pristopili k postopnemu odpiranju zbirk podatkov. Na MOL bomo pri odpiranju podatkov posebno pozornost namenili varovanju zasebnosti in pri upravljanju podatkov ravnali etično ter redno posodabljali sisteme varovanja podatkov, predvsem osebnih.«

Digitalizacija gre z roko v roki z zelenim prehodom

V današnjem poslovnem okolju, kjer postajajo vprašanja okoljske, socialne in upravljske (ESG) skladnosti vse bolj pomembna, se podjetja soočajo z izzivom, kako učinkovito slediti in poročati o svojem ESG učinku. Zato je **podjetje NETS**, kjer se že leta ukvarjajo s kakovostjo, odličnostjo in podporo standardom, razvilo modul za podporo zelenemu prehodu – DNA EQMS.

»Modul ESG skladnosti v platformi DNA EQMS je zasnovan tako, da integrira vseh 12 ključnih ESG standardov, ki so ključni za celovito upravljanje in nadzor nad okoljskimi, socialnimi in

upravljavskimi vidiki poslovanja. Ta modul omogoča organizacijam, da zberejo, analizirajo in poročajo o relevantnih podatkih na enostaven in sistematičen način, kar zmanjšuje administrativno breme in povečuje natančnost podatkov,« pojasnjujejo v podjetju.

Digitalna platforma DNA EQMS z novim modulom za ESG poročanje organizacijam pomaga, da se lažje uskladijo s kompleksnimi standardi in zahtevami.

Med ključnimi prednostmi modula ESG skladnosti na platformi DNA EQMS izpostavljajo integracijo standardov (modul namreč vključuje vse relevantne ESG standarde, ki so potrebni za celovito poročanje, kar organizacijam omogoča, da svoje poročanje uskladijo z mednarodnimi zahtevami in pričakovani regulatorjev ter interesnih skupin), povezovanje z drugimi aplikacijami (kar zmanjšuje možnost človeških napak in povečuje enostavnost zbiranja podatkov za poročanje), hitrejšo pripravo poročil (zaradi avtomatizacije in vnaprej določenih predlogov), lažje obvladovanje kompleksnosti (zaradi enostavnejšega upravljanja kompleksnih podatkov in zahtev), prihranek na času in zmanjšanje delovne obremenitve, enostavno dograjevanje in prilagajanje (zaradi modularne zasnove platforme, ki omogoča enostavno prilagajanje in nadgradnjo funkcionalnosti glede na potrebe organizacije) ter analitične sposobnosti DNA EQMS.

»Vključitev modula ESG skladnosti v platformo DNA EQMS predstavlja ključni korak naprej za organizacije, ki želijo izboljšati svoje sposobnosti poročanja in se učinkovito odzvati na naraščajoče zahteve po transparentnosti in odgovornosti. S tem ko platforma omogoča celovito upravljanje ESG dejavnosti, ne le da prispeva k boljši skladnosti in zmanjšanju tveganj, ampak tudi podpira podjetja v njihovih prizadevanjih za trajnostni razvoj in izboljšanje korporativnega ugleda,« še pravijo v podjetju NETS. ■